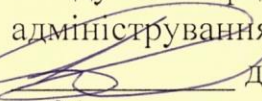

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
 д.е.н., проф. Сокольська Т.В.
« 04 » листопада 2022 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ДОШКІЛЬНОЮ ОСВІТОЮ
НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА
(за матеріалами Білоцерківського закладу дошкільної освіти
№ 31 «Незабудка» Білоцерківської міської ради Київської області)

Виконала: Яцюк Наталія Володимирівна

Керівник: доцентка Арбузова Тетяна Василівна

Рецензент: доцентка Артімонова Ірина Вікторівна

Я, Яцюк Наталія Володимирівна, засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

АНОТАЦІЯ

Яцюк Н. В. Публічно-громадське управління дошкільною освітою на місцевому рівні на засадах соціального партнерства (за матеріалами Білоцерківського закладу дошкільної освіти № 31 «Незабудка» Білоцерківської міської ради Київської області)

Досліджено теоретико-методичні основи публічно-громадського управління дошкільною освітою на місцевому рівні на засадах соціального партнерства.

Використано теоретичні та емпіричні методи пізнання. Теоретичні методи пізнання: аналіз психологічної, педагогічної та іншої літератури з проблеми дослідження, аналіз державних документів та внутрішніх документів закладу дошкільної освіти; порівняння, узагальнення, моделювання та проектування, що дали змогу виявити, систематизувати дослідницькі матеріали, сформулювати вихідні теоретичні положення. Емпіричні методи пізнання: опитування, анкетування, бесіди, що дозволили проаналізувати стан взаємодії закладу дошкільної освіти з територіальною громадою (за матеріалами Білоцерківського закладу дошкільної освіти № 31 «Незабудка» Білоцерківської міської ради Київської області).

З'ясовано, що відсутня тісна взаємодія Білоцерківського закладу дошкільної освіти № 31 «Незабудка» Білоцерківської міської ради Київської області з територіальною громадою. Аналіз внутрішніх документів зазначеного закладу освіти показав, що питання цілеспрямованої участі представників територіальної громади не ставилися у порядок денний роботи закладу освіти. Відсутня інформація щодо участі територіальної громади у вирішенні освітніх, педагогічних, фінансово-економічних та інших питань не тільки у внутрішній документації закладу освіти, але й на офіційному сайті Білоцерківської міської ради.

Зроблено висновок, що є потреба в розробленні науково-методичного супроводу забезпечення співробітництва закладу дошкільної освіти із територіальною громадою, який би слугував своєрідною дорожньою картою для учасників управлінського процесу. Такий супровід базується в напрямках забезпечення публічного доступу до інформації про діяльність громади та закладу освіти та забезпечення публічно-громадського управління освітою, залучення громадськості до процесів прийняття рішень.

Одержані результати можуть бути використані у практичній діяльності закладів дошкільної освіти та органів муніципальної влади.

Кваліфікаційна робота магістра містить 95 сторінок, 10 таблиць, 10 рисунків, список використаних джерел із 64 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: публічно-громадське управління, заклад дошкільної освіти, територіальна громада, соціальне партнерство, партнерська взаємодія.

ANNOTATION

Yatsyuk N. State and public management of preschool education at the local level on the basis of social partnership (based on the materials of the Preschool Education Institution No. 31 "Nezabudka" of the Bila Tserkva City Council, Kyiv Region)

It has been investigated the theoretical and methodological foundations of public management of preschool education at the local level on the basis of social partnership.

It has been used such the theoretical and empirical methods of cognition. Theoretical methods of knowledge: analysis of psychological, pedagogical and other literature on the research problem, analysis of state documents and internal documents of the preschool education institution; comparison, generalization, modeling and design, which made it possible to identify, systematize research materials, and formulate initial theoretical propositions. Empirical methods of knowledge: surveys, questionnaires, conversations, which made it possible to analyze the state of interaction of the preschool education institution with the territorial community (based on the materials of the Preschool Education Institution No. 31 "Nezabudka" of the Bila Tserkva City Council, Kyiv Region).

It was proved that there is no close interaction of Preschool Education Institution No. 31 "Nezabudka" of the Bila Tserkva City Council, Kyiv Region with the territorial community. The analysis of the internal documents of the specified educational institution showed that the issue of purposeful participation of representatives of the territorial community was not included in the agenda of the educational institution. There is no information about the participation of the territorial community in solving educational, pedagogical, financial and economic and other issues, not only in the internal documentation of the educational institution, but also on the official website of the Bila Tserkva City Council.

It has been concluded that there is a need to develop a scientific and methodological support for ensuring the cooperation of the preschool education institution with the territorial community, which would serve as a kind of road map for the participants of the management process. Such support is based on the directions of ensuring public access to information about the activities of the community and the educational institution and ensuring public-community management of education, involving the public in decision-making processes.

The results can be used in the practical activity of preschool education institutions and municipal authorities.

Master's qualification work contains 95 pages, 10 tables, 10 drawings, a list of used sources of 64 titles, 2 applications.

Keywords: state and public administration, preschool education institution, territorial community, social partnership, partnership interaction.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ДОШКІЛЬНОЮ ОСВІТОЮ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА	14
1.1. Сутнісні характеристики соціального партнерства в управлінні закладом освіти	14
1.2. Механізми забезпечення взаємодії закладу дошкільної освіти з територіальною громадою.....	23
1.3. Роль керівника закладу дошкільної освіти у забезпеченні партнерської взаємодії із територіальною громадою.....	34
<u>Висновки до розділу 1</u>	40
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ № 31 «НЕЗАБУДКА» БМР	42
2.1. Аналіз досвіду забезпечення співробітництва Білоцерківського закладу дошкільної освіти № 31 «Незабудка» Білоцерківської міської ради Київської області з територіальною громадою.....	42
2.3. Фінансово-економічне забезпечення розвитку дошкільної освіти в ЗДО № 31 «Незабудка» БМР.....	48
<u>Висновки до розділу 2</u>	59
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ УМОВ ЕФЕКТИВНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЗДО ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	62
3.1. Науково-методичний супровід забезпечення співробітництва Білоцерківського закладу дошкільної освіти № 31 «Незабудка» БМР з територіальною громадою.....	62
3.2. Інформаційне забезпечення публічно-громадського управління територіальною системою дошкільної освіти	73
3.3. Формування освітніх кластерів як <u>системоутворюючого</u> компонента регіональної моделі неперервної освіти на засадах соціального партнерства	77
<u>Висновки до розділу 3</u>	85
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93
ДОДАТКИ	100

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басюк Т.Б., Безпалько О.Б., Братусь І.В. та ін. Організація партнерства у місцевих громадах: методичні рекомендації для практиків у соціальній сфері / за заг. ред. І.Д. Зверевої. К.: Науковий світ. 2016. 43 с.
2. Бех В. П., Семененко Л. М. Саморегуляція соціального організму навчального закладу: монографія. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2009. 330 с.
3. Бондаренко М., Бабенко С., Боровський О. Згуртованість в Україні (досвід аплікації методики *bertelsmann stiftung* до даних європейського соціального дослідження). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія*. 2017. № 1 (8). С. 58-65.
4. Врублевський О.С. Співробітництво територіальних громад (бібліотечка місцевого самоврядування. Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2014. 56 с.
5. Врублевський О. Співробітництво територіальних громад: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Інституту громадянського суспільства*. №40, грудень, 2016 р. С.18-19.
6. Ганзюк Т. Д., Денисенко М. П. Соціальне партнерство в системі професійної освіти. URL: https://knutd.edu.ua/publications/conference/22.11.2013/34_Denysenko_Ganziuk.pdf
7. Грабовський В. А. Державно-громадське управління загальною середньою освітою на районному рівні: автореф. дис... канд. наук з держ. управл.: 25.00.02 / Національна академія державного управління при президенті України. К., 2016. 19 с.
8. Гриненко А. М., Кирилюк В. В. Соціальна згуртованість суспільства: соціально-політичний аспект. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки*. 2013. № 8. С. 261-264.
9. Громадсько-активні школи в Україні: кроки до дій: Посібник зі створення та управління громадсько-активною школою. *Всеукраїнський фонд «Крок за кроком»*. К.: СПДФО *Парашин К. С.*, 2008. 164 с.

10. Гурицька М. С. Еволюція стосунків громадянського суспільства і держави в історії політичної думки. *Політологічний вісник*. 2007. Вип. 23. С. 85-94.
11. Давиденко В. В. Соціальний діалог як засіб підвищення ефективності соціальної політики і взаємовідносин між державою та громадянським суспільством. *Наукове пізнання: методологія та технологія. Серія: філософія, соціологія, політологія*. 2005. №2 (16). Одеса. С. 44-49.
12. Давиденко В. В. Соціальний діалог у громадянському суспільстві: монографія. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. 358 с
13. Єльнікова Г., Даниленко Л., Сорочан Т. та ін. Організація та розбудова громадсько-активної школи як осередку розвитку громади: *Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Г. Єльнікової*. К.: СПД-ФО Парашин К. С., 2007, 172 с.
14. Жацько О.А. Взаємодія школи і органів місцевого самоврядування в процесі громадянського виховання учнівської молоді. URL: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf3/Gadko.pdf
15. Жук Т. Становлення нової української школи. URL: <http://www.pedrada.com.ua/article/301-stanovlennya-novo-ukranksko-shkoli>.
16. Зайченко О.І. Наукові засади реформування управлінської діяльності районного відділу освіти в сучасних умовах: дис. ... канд. пед. наук. К., 2008. 179 с.
17. Закіров М. Децентралізація: завдання, перші успіхи і сподівання. *Україна: події, факти, коментарі*. 2016. № 5. С. 6-11. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2016/ukr5.pdf>.
18. Збірник нормативно-правових актів щодо матеріально-технічного забезпечення галузі освіти. Інноваційна діяльність (видання друге), укладений ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/1sj-_hoayfDe2w94cZI4TTGUHD7Ws_YIs/view?usp=sharing

19. Збірник нормативно-правових актів щодо матеріально-технічного забезпечення галузі освіти. Обладнання закладів освіти (видання друге), укладений ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/1u4zRVdMAp_xHzlKPOvXwtR-E6uP_28zh/view?usp=sharing
20. Іванюк І. В. Освітня політика: навч. посіб. Київ: Таксон, 2006. 226 с.
21. Калініна Л., Лісова Л. Соціально-педагогічне партнерство як демократична модель державно-громадської взаємодії та компонента підручника для керівника освіти. *Проблеми сучасного підручника*. Випуск 22 (2019). С. 105-120.
22. Калініна Л. М. Проблеми та реалії державно-громадського управління освітою на сучасному етапі розвитку демократичного суспільства. Прозоре управління. 2012, № 3. С. 2–10.
23. Карась А. Філософія громадянського суспільства як інтерпретація свободи і соціальності : автореф. дис. док. філософ. наук: 09.00.03/ Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. Л., 2015. 42 с.
24. Книга керівника дошкільного навчального закладу: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.А.Копейкіна; Л.В. Гураш. Харків: Торсінг плюс, 2006. 512 с.
25. Кожемякіна О. Проблема довіри в контексті викликів сучасної цивілізації. *Вісник національного університету ім. Т. Шевченка*. 2013. С. 54-58.
26. Колодій Н. Соціальний і політичний капітал та їх вплив на довіру до публічної влади. *Науково-практична конференція «Творення простору суспільної довіри в Україні XXI сторіччя»: Тези вист.* Львів, 17-19 лютого 2016. URL: <http://politicalstudies.com/?cat=3>
27. Коляда М. Співвідношення понять «соціальне партнерство» і «соціальний діалог» у трудовому праві: теорія та практика. *Публічне право*. 2013. № 4. С. 291–296.

28. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

29. Критерії формування спроможної освітньої мережі в ОТГ: методично-інформаційний посібник / Білик І., Дятленко С., Когут І., Олійник В., Пунова А., Руда О., идоренко А., Сеїтосманов А., Шлеєнкова А. URL: <https://www.vinrda.gov.ua/images/news/2019/August/01doc/1.pdf>

30. Кучереносов В. Соціальна згуртованість та розбудова спроможностей в Україні: матеріали для тренінгу. Київ, 2015. URL: http://www.iom.org.ua/sites/default/files/social_cohesion_training_materials.pdf

31. Лебідь Є. Державно-громадський тип управління освітою: європейський досвід та українські реалії URL: <http://www.eurorexhi.kiev.ua>

32. Лісова Н.І. Державно-громадське управління розвитком загальної середньої освіти в малих містах України: монографія за наук. ред. Л. М. Калініної. Черкаси: Видавець Пономаренко Р. В. 2018. 360 с.

33. Мазак А. В. Окремі аспекти впровадження державно-громадського управління освітою. Збірник наукових праць НАДУ. К.: Вид-во НАДУ, 2004, Вип. №1. С. 259-267.

34. Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців : лист МОН України від 11.10.2017 № 1/9-

546. URL: <https://drive.google.com/file/d/0Bxpu4GDXDpc7YVWvcWUtVWJpdEk/view>.

35. «Методичні рекомендації щодо створення органу управління освітою в об'єднаних територіальних громадах», розроблений експертами Центрального офісу реформ при Мінрегіоні за участі експертів програми «U-LEAD з Європою» та шведсько-українського проєкту «Підтримка децентралізації в Україні». URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/357/26.12.18.pdf>

36. Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні: розроблено проєктом підтримки

політики регіонального розвитку в Україні. [EuropeAid/132810/C/SER/UAURL: https://surdp.eu/uploads/files/SP_OTG_Methodology_UA.pdf](https://surdp.eu/uploads/files/SP_OTG_Methodology_UA.pdf)

37. Міжмуніципальне співробітництво: навчальний посібник / Уклад.: В. Вакуленко, О. Ігнатенко, Г. Борщ, О. Курт, Ф. Тедік, Т. Журавель. К. : Фенікс, 2012. 392 с.

38. Міжмуніципальне співробітництво: збірник нормативно-правових та інформаційно-аналітичних документів/ Укладачі: Т.В. Журавель, Д.Ю. Записний, Р.П. Чухвицький. Київ, 2015. 154 с.

39. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 4 / упор.: Т.В. Панасюк, Н.М. Курочка. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 304 с.

40. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2016. 448 с.

41. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: схвалено Указом Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>.

42. Онаць О. М. Особливості громадсько-активної школи як соціально-педагогічної системи. *Результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2015 рік*. К.: Інститут педагогіки, 2015. С.75-77.

43. Онаць О.М. Сутність феномену управління громадсько-активною школою. *Результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2016 рік*. К.: Інститут педагогіки, 2016. 260 с. С.49-51.

44. Онаць О.М. Особливості впровадження концептуальної моделі управління розвитком громадсько-активної школи. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2017 рік*. К.: Інститут педагогіки, 2017. 224 с. С. 214-216.

45. Онаць О.М. Управління громадсько-активною школою як відкритою соціально-педагогічною системою. URL:
46. Організаційна та адміністративна робота керівника дошкільного навчального закладу / Упор. Л.І. Ківшарь. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 328 с.
47. Організація роботи з батьками дітей дошкільного віку: нормативно-правові документи. *Практика управління дошкільним закладом*. 2012. №2. С.68-75.
48. Організація та розбудова громадсько-активної школи як осередку розвитку громади: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Г. Єльнікової. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». К. : СПД-ФО Парашин К. С., 2017. 172 с.
49. Офіційний сайт Білоцерківської міської ради. URL: <https://new.bc-rada.gov.ua>
50. Поступна О. В. Публічне управління регіональними освітніми системами в Україні : монографія. Харків : ТОВ «Оберіг», 2021. 400 с.
51. Практичний коментар до Закону України «Про співробітництво територіальних громад». URL: <http://www.minregion.gov.ua/napryamkidiyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/i-pro-spivrobitnistvo-teritorialnih-gromad/>
52. Практичний порадник «Стратегія розвитку освіти в громаді», розроблений Шведсько-українським проєктом «Підтримка децентралізації в Україні», який впроваджується компанією SKL International. URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/186/strategy.pdf>
53. Про загальну середню освіту : Закон України від 13 трав. 1999 р. № 651-XIV зі змінами. URL: http://www.osvita.org.ua/pravo/law_02/.
54. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>.

55. Стратегія розвитку міста Біла Церква на період до 2025 року : Затверджено рішенням 8-ої сесії Білоцерківської міської ради від 24.03.2016 року № 123-08-VII. URL: <http://biloteg.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%AF.pdf>
56. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевський В. Нова школа у нових громадах: посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. К., 2017. 128 с. URL: http://sklinternational.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/_у_OTG.pdf
57. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС): Навчально-практичний посібник/ За заг. редакцією Толкованова В.В., Журавля Т.В. Київ. 2016. 154 с.
58. Стандарти громадсько активної школи: партнерство : навчально-методичний посібник / Ткаченко Л. М.; під заг. ред. Даниленко Л. І., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 42 с.
59. Ткачук А. Децентралізація: реформа в дії. URL: <http://xn--80aid1auz.xn--80ao2a3f.xn--j1amh/analitika/590-tkachuk-ekspert-dec.html>
60. Ткачук А.Ф. Населення чи громада? Або як впливати на місцеву владу. К.: Либідь, 2003. 376 с.
61. Товкало М. Я. Стандарти громадсько-активної школи: розвиток громади: навч.-метод. пос. / ред. Даниленко Л. І. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 50 с.
62. Управління освітою / За науковою ред. В. П. Беха; редкол.: В. П. Бех (голова), М. В. Михайліченко (заст. голови) [та ін.]. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 546 с.
63. Школа як осередок розвитку громади: досвід формування освітньої політики в контексті децентралізації та інших змін / ред. Софій Н. З. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2016. 181 с.
64. Фінансування освіти в Україні : Міністерство освіти і науки України. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/66_81_Finansuv_osvity.pdf